

Flora en fauna BP Schiemond

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Schiemond te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1073Schiemond

Datum

05 september 2016

Versie

V1

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

T. D. Breur MSc.

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetser

drs. M. Meijer

Paraaf Toetser:

Samenvatting

Voor Schiemond wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld (streefdatum eind 2016) welke dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving.

Het nieuwe bestemmingsplan sluit zoveel mogelijk aan bij het voorgaande bestemmingsplan en is vooral conserverend van aard. Door dit conserverende karakter wordt specifiek en uitgebreid onderzoek naar flora en fauna op dit moment niet noodzakelijk geacht. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in de toekomst alsnog ontwikkeling gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Voor het bestemmingsplan Schiemond is alleen de Flora- en Faunawet relevant: Het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied (Oude Maas) ligt buiten de invloedssfeer van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. De Nieuwe Maas (deels gelegen in het bestemmingsplangebied) maakt deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Het bestemmingsplan voorziet echter niet in ontwikkelingen die een ingrijpende impact zullen hebben op dit gebied. Significante negatieve invloed op de Natuurnetwerk Nederland gebieden als gevolg van de bestemmingsplanwijziging zijn daarom uitgesloten. In het plangebied is de huismus vastgesteld. Hiernaast is er potentie voor andere beschermde soorten zoals gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis, Laatvlieger en Rivierdonderpad. Beschermde muurflora komt voor in de nabijheid van het plangebied, binnen het plangebied bestaat ook potentie hiervoor, gelet op de aanwezigheid van de plantensoort Muurvaren. Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, Huismussen, Gierzwaluwen of bijen (natuurinclusief bouwen). Kansen voor natuur liggen met name bij het groener maken van de oever van de Nieuwe Maas en het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers in de twee havens aan weerszijden van het bestemmingsplangebied. Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet. Een ontheffing voor de voorgenomen ontwikkelingen is naar verwachting niet nodig.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Planbeschrijving	6
2.1	Plangebied	6
3.	Wetgeving en beleid	8
3.1	Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	8
3.2	Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	8
3.3	Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)	9
3.4	Rotterdamse Natuurkaart	9
3.5	Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	10
4.	Beschrijving natuurwaarden in het plangebied	11
4.1	Algemene beschrijving	11
4.2	Eerder onderzoek	11
4.3	Locatiebezoek	11
4.4	Natuurdatabase Rotterdam	12
4.4.1	Vleermuizen	12
4.4.2	Vogels	12
4.4.3	Vissen	12
4.4.4	Planten	13
4.4.5	Overige soortgroepen	13
4.5	Zorgplicht	13
5.	Gevolgen voor natuurgebieden en flora- en fauna	14
5.1	Beschermde en waardevolle natuurgebieden	14
5.2	Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten	14
6.	Kansen door de ontwikkelingen	15
6.1	Duurzaamheid	15

6.2	Vergroten biodiversiteit	15
7.	Conclusies en aanbevelingen	17
	Literatuurlijst	18
	Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied	19
	Bijlage 2: wetgevende kaders	23

1. Inleiding

Het nu geldende bestemmingsplan voor Schiemond zal worden vernieuwd. Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan gebeurt in het kader van het Meerjarenprogramma actualisering bestemmingsplannen. Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen in Delfshaven in de wijk Schiemond. Het plangebied wordt ruwweg begrensd door de Speedwellstraat, de Pelgrimsstraat, de Westzeedijk, Schiemond en de Nieuwe Maas. In onderstaande figuur is de plangrens globaal aangeduid. Het plangebied betreft een (van oorsprong) buitendijks gelegen woonwijk uit de jaren 80. De wijk kan worden getypeerd als een gebied met voornamelijk sociale woningbouw (gestapeld). Daarnaast komen ook de volgende functies voor binnen het plangebied: kantoren, scholen, bedrijvigheid, een park, sport/recreatie velden, speeltuin, maatschappelijke voorzieningen, supermarkt/slagerij en een medisch centrum. De bebouwing is gerealiseerd in een kamstructuur. Gesloten aan de noordzijde langs de ontsluiting en open aan de zuidzijde richting de Nieuwe Maas. Tussen de woningen wordt veel ruimte benut voor parkeervoorzieningen. De wijk oogt weinig groen, maar in de gezamenlijke binnentuinen is wel plaats voor groen.

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied Schiemond is met een rode contour weergegeven. Bron: Startnotitie Schiemond

Ter plaatse geldt het bestemmingsplan Schiemond (556). Dit bestemmingsplan is 18 mei 2006 vastgesteld en is 3 november 2006 onherroepelijk geworden.

Aangezien de wijk onlangs is gerenoveerd, is gekozen voor een bestemmingsplan waarin geen (bouw)ontwikkelingen worden meegenomen. De tijdschikhorizon loopt tot 2026. De regeling van het geldende bestemmingsplan wordt afgestemd en in lijn gebracht met de modelregels van de gemeente Rotterdam

De doelstelling van het bestemmingsplan is om in het laatste kwartaal van 2016 een vastgesteld bestemmingsplan voor het gebied te hebben, waarin de kaders voor de gewenste ruimtelijke

situatie en de mogelijke ontwikkelingen wettelijk zijn verankerd. Ook worden tussentijds uitgevoerde ontwikkelingen in het nieuwe plan geborgd. Hieronder valt ook de vigerende natuurwetgeving, zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet.

Flora en fauna aspecten bij conserverende bestemmingen

Hoewel er sprake is van een conserverende situatie kunnen ruimtelijke activiteiten wel plaats vinden. De term 'conserverend' heeft betrekking op de bestemmingen in soort en oppervlak die niet wijzigen (bv. wonen blijft wonen, bedrijf blijft bedrijf etc.). De sloop van gebouwen om vervolgens nieuwbouw te realiseren of grootschalige renovatie kan echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. Hetzelfde geldt voor het rooien van bomen. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering dient dan ook altijd onderzoek te worden verricht aan de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten.

3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

Naar verwachting treedt per 01-01-2017 nieuwe natuurwetgeving in werking. Deze toets is gebaseerd op de op dit moment (05-09-2016) geldige regelgeving.

De flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet (bijlage 1) kennen geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Het nieuwe bestemmingsplan Schiemond heeft een conserverend karakter. Specifiek en uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt voor dit conserverende deel van het plangebied dan ook niet noodzakelijk geacht in dit stadium. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in de toekomst alsnog ontwikkeling gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving.

Voor het bestemmingsplan Schiemond is alleen de Flora- en Faunawet relevant. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is de Oude Maas, op ca. 7 km afstand tot het bestemmingsplangebied. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen kunnen over deze afstand geen significante invloed hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000 gebied.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

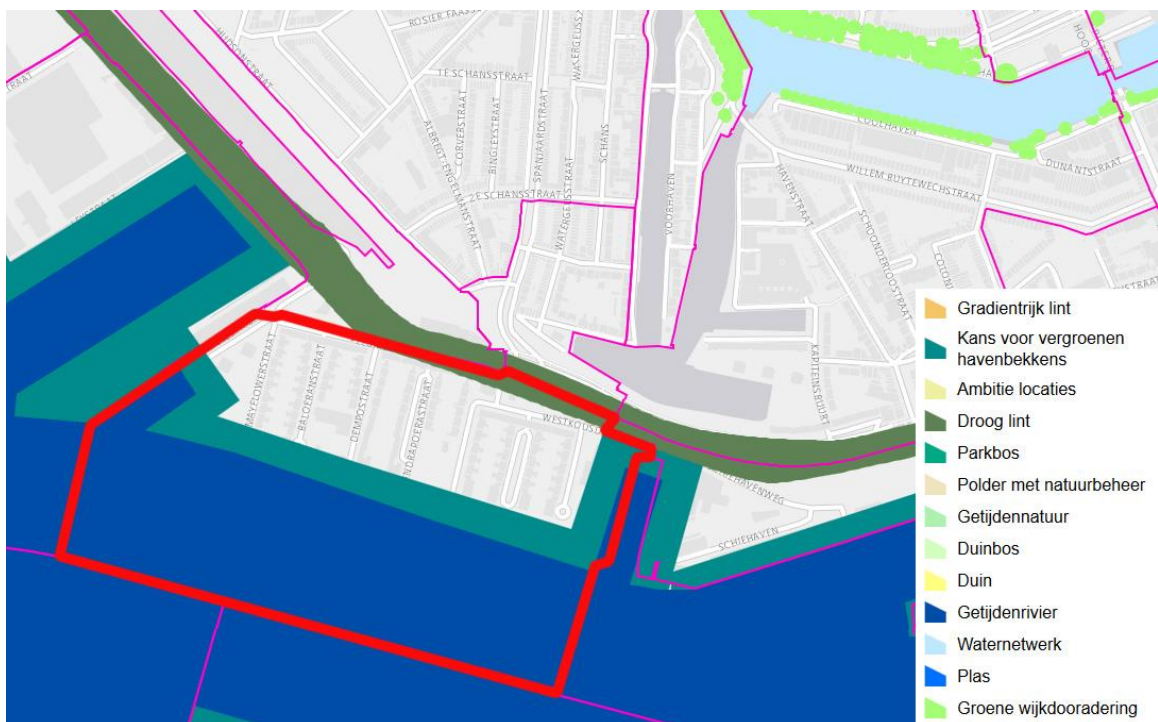
Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)

Een deel van de Nieuwe Maas loopt langs de zuidzijde van het bestemmingsplangebied. De Nieuwe Maas is een onderdeel van Natuurnetwerk Nederland, de vroegere (provinciale) ecologische hoofdstructuur. Het is echter onwaarschijnlijk dat de beperkte ontwikkelingen invloed die door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt invloed kunnen hebben op dit robuuste onderdeel van het Natuurnetwerk. Het huidige stedelijke karakter van het gebied zal behouden blijven.

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid. Op deze natuurkaart is te zien dat ten noorden van het bestemmingsplangebied een droog lint loopt. Ten zuiden van het plangebied, de oever van de Nieuwe Maas, liggen kansen voor het vergroenen van havenbekkens.

Afbeelding 2 : Het bestemmingsplangebied Schiedmond (rood omlijnd) met omliggende groene gebieden zoals opgenomen in de Natuurkaart Rotterdam. Bron: Natuurkaart Rotterdam

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

4. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied

4.1 Algemene beschrijving

Het bestemmingsplangebied is gelegen het stedelijk deel van Rotterdam en heeft zodoende een dicht stedelijk karakter. De bebouwing bestaat voornamelijk uit hoogbouw met platte daken. Door open stootvoegen of andere openingen biedt deze bebouwing in veel gevallen potentie als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen (zie 4.4.1). Voor gierzwaluwen of huismus is deze bebouwing in het algemeen veel minder geschikt. Uitzondering is het Medisch Centrum Schiemond, dit gebouw heeft traditionele schuine daken met dakpannen en biedt potentie voor huismus en mogelijk gierzwaluw. Tussen de bouwblokken bevinden zich om-en-om straten met parkeergelegenheid en groene zones met plantsoenen en bomen. In het bestemmingsplangebied zijn voornamelijk Robinia, Linde en Iep aangeplant, al dan niet in lanen. Langs de zuidzijde loopt de oever van de Nieuwe Maas, dit is een schaars begroeide schuine oever van basaltblokken. Tevens bevinden zich in het plangebied een school en enkele speelplaatsen. De speelplaatsen zijn over het algemeen bestraat of bestaan uit kunstgras.

4.2 Eerder onderzoek

Rondom het bestemmingsplangebied zijn in het verleden verschillende relevante onderzoeken uitgevoerd. Onderzoeken ouder dan 3 jaar worden niet meer als niet actueel opgevat, in uitzonderingsgevallen is dit 5 jaar, desalniettemin kunnen oudere onderzoeken nog steeds nuttige informatie bevatten.

De volgende onderzoeken bevatten relevante informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde natuurwaarden in de omgeving van het plangebied:

- Meijer, M. Voorhaven Beschermde Muurflora Kadevervanging, Gemeente Rotterdam, 2016
- Heuvelman, P. Schiemond 50, Rotterdam (slooplocatie) Verkennend onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet. Gemeente Rotterdam, 2015
- Meijer, M. Benjamin Franklinstraat 9 Rotterdam (slooplocatie) Verkennend onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet. Gemeente Rotterdam, 2015
- Van Velthuisen, O. Notitie MER M4H Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Merwe-Vierhavens. Gemeente Rotterdam. 2012
- Langstraat, M. Bestemmingsplan Delfshaven, Quicksan: Verkenning ecologische waarden. Gemeente Rotterdam, 2011

4.3 Locatiebezoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult op 29 augustus 2016 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit (zie bijlage 1 voor foto's). De bevindingen van dit veldbezoek komen terug in de algemene beschrijving in hoofdstuk 4.1. Daar waar het soort specifieke bevinden betreft zijn deze additioneel opgenomen in de paragrafen van de natuurdatabase Rotterdam, 4.4.1 t/m 4.4.5.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied enkele beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Behalve waarnemingen van in de Flora en Faunawet beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Flora en Faunawet. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden.

4.5 Beschrijving per soortgroep.

4.5.1 Vleermuizen

In de natuurdatabase zijn in de omgeving van het plangebied zijn slechts enkele waarnemingen van Gewone dwergvleermuis opgenomen. Het is zeer aannemelijk dat dit een verre van compleet beeld schetst, in dit stedelijk gebied zouden ook de Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Tweekleurige vleermuis kunnen voorkomen. Vrijwel alle bebouwing in het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Veel gevels bevatten open stootvoegen welke toegang verschaffen tot de spouwmuur waar vleermuizen graag verblijven. Hier is potentie voor winterverblijfplaats, zomerverblijfplaats en kraamverblijfplaats. Voor boombewonende vleermuizen is het plangebied ongeschikt, er bevinden zich geen grote oude bomen met geschikte holtes. De Nieuwe Maas behoort mogelijk tot het functioneel leefgebied van de Meervleermuis (foerageergebied). Het is daarnaast aannemelijk dat het plangebied ook als vliegrouete functioneert. Met name de lepenlaan langs de oever van de Nieuwe Maas en de Lindelaan langs de noordzijde van het bestemmingsplangebied bieden potentie als vliegrouete. Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes zijn door de Flora- en faunawet strikt beschermd.

4.5.2 Vogels

Voor vogels met een jaarrond beschermde verblijfplaats in de gebouwen (zoals Huismus en Gierzwaluw) is het bestemmingsplangebied grotendeels ongeschikt. Het Medisch Centrum Schiedmond biedt het meeste potentie voor deze soorten vanwege de schuine daken met dakpannen. In de natuurdatabase zijn waarnemingen van de huismus opgenomen rondom dit gebouw. Er is ook kans op gebouwbroeders waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Zo zijn er diverse meeuwensoorten welke graag op daken broeden, indien de daken voorzien zijn van grind is er ook kans op nesten van de Scholekster. Naast deze soorten kunnen algemene boom-, struweelbroedende vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden zoals Merel, Ekster en Houtduif.

4.5.3 Vissen

Er zijn geen complete gegevens bekend van de zijn diverse vissoorten in het bestemmingplangebied. Voor soorten als kleine modderkruiper en bittervoorn is de Nieuwe Maas waarschijnlijk niet heel geschikt, de Rivierdonderpad kan waarschijnlijk wel geschikte habitat

vinden tussen de stenen oeverzone. Hiernaast kunnen diverse algemene vissen als brasem en snoekbaars worden verwacht, die ook in brakke milieus voorkomen.

4.5.4 Planten

Gezien het hoog stedelijke karakter van het bestemmingsplangebied bestaat er voornamelijk potentie voor beschermde muurflora. Buiten het bestemmingsplangebied, op de kademuren van de Voorhaven en de Schiehaven zijn groeiplaatsen bekend van Steenbreekvaren en Zwartsteel. Binnen het plangebied biedt het ronde bakstenen bouwwerk nabij de Koushaven de hoogste potentie voor beschermde muurflora, hier is tijdens het veldbezoek een groot aantal muurvarens aangetroffen, wat duidt op een geschikt muurflora klimaat. Tussen de basaltblokken van de kade van de Nieuwe Maas werden enkel algemene soorten aangetroffen zoals: Braam, Es, Bezemkruiskruid, Robertskruid, Tandzaad, Waterzuring, Kattenstaart, Canadese guldenroede, Groot hoefblad etc. In de rest van het plangebied worden wild groeiende planten zeer kort gehouden of verwijderd, dit alsmede de voedselrijke omstandigheden maakt het voorkomen van overige beschermde flora zeer onwaarschijnlijk.

4.5.5 Overige soortgroepen

Overige tabel 2 soorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.6 Zorgplicht

Naast een aantal strikt beschermde soorten zijn ook meer algemene soorten te verwachten, zoals kleine zoogdieren (Konijn, Mol, Egel, diverse muizensoorten), algemene amfibieën (Gewone pad, Bruine kikker) en algemene vissoorten. In het plangebied zijn veel konijnen waargenomen, deze dieren waren overdag actief en overduidelijk gewend aan mensen. Het konijn is een tabel 1-soort. Hiervoor geldt de Zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora- en fauna

5.1 Beschermd en waardevolle natuurgebieden

Het dichtst bijgelegen onderdeel van Natuurnetwerk Nederland is de Nieuwe Maas, deze rivier maakt zelfs deels onderdeel uit van het bestemmingsplangebied. Het bestemmingsplan voorziet echter niet in ontwikkelingen die ingrijpende impact zullen hebben op deze watergang. Door dit bestemmingsplan zullen de ruimtelijke structuur van het plangebied niet veranderen. Het bestemmingsplan voorziet niet in een ander beheer, onderhoud, gebruik en ruimtelijke inrichting. Significante negatieve invloed op de Nieuwe Maas als gevolg van de bestemmingsplanwijziging zijn daarom uitgesloten. Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden te worden getoetst.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten

De gevolgen voor de aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene werkzaamheden die passen binnen de bestemmingen dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden getoetst te worden. Hierbij is te denken aan werkzaamheden zoals sloopwerkzaamheden, ingrijpende renovatie (naïsolatie gevels, dakbedekking hernieuwen), het herinrichten van openbaar groen of werkzaamheden aan watergangen. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde en rode lijst soorten. Aangezien er sprake is van een conserverend bestemmingsplan en het een redelijk nieuwe wijk betreft zijn er vooralsnog geen ruimtelijke ontwikkelingen voorzien.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem dan beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken. Op dit moment is de oever van de Nieuwe Maas nog vrij kaal, zoals ook op de natuurkaart Rotterdam is aangegeven liggen hier kansen voor vergroening.
- Groener maken van de stad. Gezien het hoog stedelijke karakter van het bestemmingsplangebied liggen de voornaamste kansen voor meer groen in de toepassing van groene gevels. Dit kan met name voor insecten en vogels meer leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Als gevolg van de Nieuwe Wet Natuurbescherming (actief per 01-01-2017) zal er een verplichting komen om een beleid te ontwikkelen gericht op de verbetering van de ecologische kwaliteit. In het geval van Schiedmond liggen er diverse kansen om hieraan invulling te geven.

Gebouwbewonende vleermuizen hebben veel mogelijkheden voor verblijfplaatsen in het bestemmingsplangebied. Voor gebouwbewonende vogelsoorten is dat nog niet het geval. Hierom liggen er kansen bij nieuwbouw. Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende huismussen, en Gierzwaluwen. Bij gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden. Ook bij de renovatie van bestaande gebouwen zijn voorzieningen voor Huismussen en Gierzwaluwen makkelijk te treffen. Naast nestgelegenheid is het voor de huismus essentieel dat hier ook functioneel leefgebied in de directe omgeving van de nestplaats voor handen is. Hoewel er op verschillende plaatsen in het bestemmingsplangebied hagen en struwelen staan, is dit niet het geval rondom het Medisch Centrum Schiedmond, hier zouden bijvoorbeeld wat dichte struiken geplaatst kunnen worden op het nabijgelegen grasveld, om zodoende de huismussen tegemoet te komen in hun functionele leefomgeving.

Bij de platte daken in het gebied kan overwogen worden om groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.

Het huidige groen bestaat voornamelijk uit gazon of bomen, veel dieren hebben echter ook beschutting aan lagere groenstructuren zoals bosjes en struwelen. Door meer structuurvariatie aan te brengen in het huidige groen kan de biodiversiteit dus verhoogd worden.

Grote kansen voor het realiseren van natuurvriendelijke oevers liggen bij de Koushaven en de Schiemond. Deze inhammen van de Nieuwe Maas zijn minder gevoelig voor afkalving en bieden mogelijk meer speelruimte voor natuurontwikkeling. Naast een gevarieerde oevervegetatie zou een natuurvriendelijke oever ook voor veel watervogels waardevol zijn. Tevens zouden deze haventjes een belangrijke rol kunnen vervullen als kraamkamer voor vissen, zij in hun eerste levensfase immers gebaat bij veel beschutting en luwte van waterplanten.

7. Conclusies en aanbevelingen

- In het plangebied is de huismus vastgesteld. Hiernaast is er potentie voor andere beschermde soorten zoals Gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis, Laatvlieger en Rivierdonderpad. Beschermde muurflora komt voor in de nabijheid van het plangebied, binnen het plangebied bestaat ook potentie hiervoor, gelet op de aanwezigheid van de soort Muurvaren.
- Het nieuwe bestemmingsplan heeft geen invloed op de meest nabij gelegen onderdelen van Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000 gebieden. Hierom is alleen de Flora- en faunawet relevant voor dit plan
- Het bestemmingsplan voorziet niet in een ander beheer, onderhoud, gebruik en ruimtelijke inrichting (het is een conserverend bestemmingsplan). De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de provinciale Verordening Ruimte (in het kader van het Natuurnetwerk Nederland) wordt niet door dit bestemmingsplan overtreden.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandachtsoorten te worden onderzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving. Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen of bijen (natuurinclusief bouwen).
- Kansen voor natuur liggen met name bij het groener maken van de oever van de Nieuwe Maas en het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers in de twee havens aan weerszijden van het bestemmingsplangebied.
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Meijer, M. Voorhaven Beschermd Muurflora Kadevervanging, Gemeente Rotterdam, 2016
- 2) De Leeuw van Weenen, M. Startnotitie Bestemmingsplan Schiemond, Gemeente Rotterdam, 2016
- 3) Heuelman, P. Schiemond 50, Rotterdam (slooplocatie) Verkennend onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet. Gemeente Rotterdam, 2015
- 4) Van Velthuisen, O. Notitie MER M4H Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Merwe-Vierhavens. Gemeente Rotterdam. 2012
- 5) Langstraat, M. Bestemmingsplan Delfshaven, Quicksan: Verkenning ecologische waarden. Gemeente Rotterdam, 2011
- 6) Meijer, M. Benjamin Franklinstraat 9 Rotterdam (slooplocatie) Verkennend onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet. Gemeente Rotterdam, 2015

Internetsites:

www.minlnv.nl

www.gis.rotterdam.nl/gisweb2

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

<http://rotterdam.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=a04fcc63c77945c7b8d207ecd0b2fa5e>

<https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-regelgeving>

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermd-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>

Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied

Konijnen in het plangebied. T. Breur | Ecoresult

Impressies straatbeeld. T. Breur | Ecoresult

Groen aan binnenzijde bouwblokken. T. Breur | Ecoresult

Hoogbouw binnen plangebied. T. Breur | Ecoresult

Rond bakstenen bouwwerk met potentie voor muurflora. T. Breur | Ecoresult

Muurvarens op bovenstaand bouwwerk. T. Breur | Ecoresult

Koushaven. T. Breur | Ecoresult

Kade Nieuwe Maas. T. Breur | Ecoresult

Kade Schiemond. T. Breur | Ecoresult

Voorbeeld geschikte openingen voor vleermuizen in gebouwen. T. Breur | Ecoresult

Bijlage 2: wetgevende kaders

Naar verwachting zal per 1 januari 2017 nieuwe wetgeving van kracht worden.

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die een verstoring effecten kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdiepingsslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en Faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. algemene beschermde soorten: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast;
2. strikt beschermde soorten: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort;
3. zeer strikt beschermde soorten: voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld zijn op de habitatrichtlijn. Indien niet volgens een gedragscode kan worden gewerkt en/of

er sprake is van soorten van de habitatrictlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

4. vogels: vogels worden veelal binnen de flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheid gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding momenteel niet kritisch is, maar die wel aandacht behoeven indien er ontwikkelingen plaatsvinden waarbij grote delen van het leefgebied verdwijnen. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en Faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.